Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Svetlana Cușnir)
Dosarul nr.2a-3095/23
(2-21084690-02-2a-11082023)

D E C I Z I E

17 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila
Grefier Cristian Adam

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelantul Dumitru Țaran, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iulie 2023 și hotărârii suplimentare a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 decembrie 2023, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Țaran împotriva lui Igor Țaran, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „CATOL-LUX", Societatea cu Răspundere Limitată „AMIDAUTO" cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 04 iunie 2021, Țaran Dumitru, prin intermediul avocatului Bargan Valeriu, a înaintat cerere de chemare în judecată către Țaran Igor, solicitând încasarea din contul lui Țaran Igor a sumei de 170 676,13 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru neexecutarea în termen a tranzacției din 10 iunie 2019, și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicat că, la 10 iunie 2019, între Țaran Igor și Țaran Dumitru, a fost încheiată o tranzacție în temeiul art. 32 din Legea nr. 137 cu privire la mediere din 03 iulie 2015, iar obiectul tranzacției de împăcare a constituit partajul afacerilor existente între părțile contractului.

Astfel, conform pct. 3.1. al tranzacției cu privire la mediere, Partea I (Țaran Igor) recunoaște datoria față de Partea II (Țaran Dumitru), după cum urmează:

a) – 1398899 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;

b) – 398027 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;

c) – 363531 lei pentru cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților,

iar în total 2160457 lei.

În legătură cu neexecutarea parțială a tranzacției de către debitorul Țaran Igor, creditorul Țaran Dumitru s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată cu privire la confirmarea tranzacției din 10 iunie 2019, pentru a o pune în executare silită.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 22 decembrie 2020 (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2021), s-a confirmat tranzacția de mediere extrajudiciară din 10 iunie 2019.

Or, dat fiind faptul că tranzacția din 10 iunie 2019 nu a fost executată benevol timp de aproape 2 ani, creditorul Țaran Dumitru a înaintat spre executare silită documentul executoriu eliberat de Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Reclamantul a specificat că, restanța neexecutată a tranzacției constituie 657 732,30 lei, sumă care nu a fost achitată până în prezent.

În aceste condiții pentru neexecutarea în termen a obligațiilor pecuniare, debitorul Țaran Igor urmează să repare prejudiciul cauzat creditorului Țaran Dumitru pentru folosirea mijloacelor financiare străine, care în temeiul art. 16 alin. (1), 1998 alin. (1), 774 alin. (1), 775 alin. (1), 776, 934 alin. (1), 936 din Codul civil, reprezintă o dobândă de întârziere calculată pentru perioada 17 iunie 2019 - 04 mai 2021.

În context, reclamantul a subliniat că termenul scadent este calculat reieșind din faptul că conform tranzacției de împăcare din 10 iunie 2019, debitorul urma săptămânal, adică începând cu 17 iunie 2019, să transmită marfa în sumă de 100 000 lei sau mijloace bănești în mărime de 100 000 lei către creditorul Țaran Dumitru.

În ședința de judecată din 03 noiembrie 2021, reprezentantul reclamantului, avocatul Bargan Valeriu, a depus cerere de chemare în judecată concretizată, indicând că, aflându-se spre executare silită documentul executoriu, eliberat de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care s-a confirmat tranzacția de mediere extrajudiciară din 10 iunie 2019, părțile la 23 august 2021 au încheiat o nouă tranzacție, confirmată de executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, obiectul căreia, conform pct. 1.1., constituia negocierea datoriei deținute de creditorul Țaran Dumitru față de debitorul Țaran Igor conform documentului executoriu nr. 2-23427/20, emis de Judecătoria Chișinău, sediul Centru la 22 decembrie 2020 și transmis spre executare silită executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie, fiind intentată procedura de executare silită în limita sumei de 657 732,30 lei, cu calcularea dobânzii de întârziere.

Conform pct. 1.4. al tranzacției, suma convenită este formată din cuantumul datoriei de bază în mărime de 632 732,30 lei și dobânda de întârziere în mărime de

28 000 lei, calculată pentru perioada de 02 aprilie 2021 (data primirii documentului executoriu) – 23 august 2021 (data semnării tranzacției).

În aceeași zi, debitorul-pârât Țaran Igor a executat tranzacția și a achitat creditorului-reclamant Țaran Dumitru suma totală de 660 732,30 lei.

Drept urmare consideră că prejudiciul cauzat reclamantului Țaran Dumitru de către debitorul-pârât Țaran Igor urmează a fi calculat din suma datoriei de bază, stabilită de părți prin acord comun și anume din suma de 632 732,30 lei.

Cu referire la perioada pentru care se solicită în prezenta acțiune prejudiciul sub forma unei dobânzi de întârziere, reclamantul consideră că urmează a se ține cont și a exclude perioada de calcul pentru care a fost calculată și încasată dobânda de întârziere în mărime de 28 000 lei de către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie.

Așadar, conform pct. 1.4. al tranzacției, suma convenită este formată din cuantumul datoriei de bază în mărime de 632 732,30 lei și dobânda de întârziere în mărime de 28 000 lei, calculată pentru perioada de 02 aprilie 2021 – 23 august 2021.

Or, prejudiciul la care pretinde prin prezenta cerere, constituie dobânda de întârziere calculată pe perioada întârzierii 17 octombrie 2019 - 01 aprilie 2021, și care conform calculului anexat constituie 122 700 lei.

La 10 februarie 2022, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, avocatul Bargan Valeriu, în interesele lui Țaran Dumitru, a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat:

- încasarea din contul lui Țaran Igor, în beneficiul lui Țaran Dumitru, a prejudiciului material cauzat pentru neexecutarea în termen a tranzacției din 10 iunie 2019, încheiate între Țaran Igor și Țaran Dumitru, pentru perioada întârzierii 17 octombrie 2019 - 01 aprilie 2021, în mărime de 122 700 lei;

- încasarea din contul lui Țaran Igor, în beneficiul lui Țaran Dumitru, a sumei de 202 757,40 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților și cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților conform proiectului dezmembrării SRL „Catol-Lux” din 20 septembrie 2018 și a actului de transmitere din 30 septembrie 2018;

- încasarea din contul lui Țaran Igor, în beneficiul lui Țaran Dumitru, a cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 5 121 lei și de asistență juridică în mărime de 8 000 lei.

În ceea ce privește pretenția privind încasarea din contul pârâtului a sumei de 202 757,40 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților, și cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților conform proiectului dezmembrării SRL „Catol-Lux” din 20 septembrie 2018, a indicat că Țaran Igor și Țaran Dumitru au fost parteneri de afaceri și implicit asociați ai societății comerciale SRL „Catol-Lux”.

În urma unor neînțelegeri vis-a-vis de modul de administrare a afacerii, reclamantul Țaran Dumitru a decis să-și separe activitatea de afaceri deținută în comun cu pârâtul Țaran Igor.

În acest sens, Țaran Dumitru și-a fondat o altă societate comercială SRL „Amid-Auto", pe care la moment o administrează, deci, aceasta a apărut drept urmare a reorganizării prin separare a SRL „Catol-Lux".

Conform proiectului de dezmembrare (prin separare) a SRL „Catol-Lux" din 20 august 2019, ca asociați figurează 2 persoane: Țaran Igor cu cota 75 % și Țaran Dumitru cu cota de 25%.

Patrimoniul societății este estimat la suma de 103 662 186 lei.

Ca urmare a reorganizării prin separare a societății, se separă o parte din patrimoniu (drepturi și obligații) către o altă persoană juridică, și anume SRL „Amid-Auto", cu sediul în mun. Chișinău, str. Independenței 42, ap. 20, în conformitate cu bilanțul de repartiție.

Totodată, conform proiectului, mijloacele bănești ce îi revin persoanei juridice constituite SRL „Amid-Auto", ca urmare a reorganizării „Societății", conform bilanțului de repartiție din 30 septembrie 2018, va fi transmis prin act de transmitere, de la bilanțul „Societății" la bilanțul societății create SRL „Amid-Auto" în termen de o lună de la data înregistrării de stat a acesteia.

Participanții la reorganizare se obligă să depună eforturi maxime pentru înfăptuirea procedurii de dezmembrare prin separare în strictă corespundere cu prevederile legislației și aducerea ei la bun sfârșit în termene cât mai restrânse.

Conform extrasului din registrul persoanelor juridice anexat se constată că SRL „Amid-Auto" a fost înregistrată la 10 august 2018, fapt ce presupune că termenul maxim de transmitere a activelor către societatea nou-creată SRL „Amid-Auto" sau către fondatorul-reclamant (Țaran Dumitru) era 30 octombrie 2018.

În continuare a indicat că, cu regret, SRL „Catol-Lux" nu și-a executat integral obligațiile asumate în actele de reorganizare (care rezultă și din lege).

Astfel, în procesul partajării afacerii au apărut o serie de neînțelegeri în ceea ce privește capitalul social/statutar, dividende și alte valori materiale, cât și în privința beneficiarului efectiv al activelor, fapt pentru care părțile au optat pentru soluționarea amiabilă a neînțelegerilor, apelând la un mediator, fiind încheiate 2 tranzacții (între persoane fizice și persoane juridice).

Cu referire la situația din speță, după cum s-a menționat și anterior, la 10 iunie 2019, între Țaran Igor și Țaran Dumitru a fost încheiată o tranzacție în temeiul art. 32 din Legea nr. 137 cu privire la mediere din 03 iulie 2015. Obiectul tranzacției de împăcare constituia partajul afacerilor existente între părțile contractului.

Conform pct. 3.1. al tranzacției cu privire la mediere, Partea I (Țaran Igor) recunoaște datoria față de Partea II (Țaran Dumitru), în mărimea după cum urmează:

a) – 1398899 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;
b) – 398027 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;
c) – 363531 lei pentru cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților, iar în total 2160457 lei.

Reieșind din faptul că, prin încheierea tranzacției din 10 iulie 2019, părțile au recunoscut și concretizat că datoria la acel moment era 216 0457 lei, rezultă că Țaran Igor urmează să repare prejudiciul material cauzat creditorului Țaran Dumitru, începând cu 31 octombrie 2018 - 10 iunie 2019.

Indiferent de omisiunea debitorului de a achita bani sau a acorda marfă, Țaran Igor a cauzat un prejudiciu material creditorului Țaran Dumitru. Astfel, neexecutarea unei asemenea obligații de către debitorul-pârât, evident, a cauzat prejudicii mult mai mari creditorului Țaran Dumitru, având în vedere faptul că ultimul este fondator și administrator la SRL „Amid-Auto", iar investițiile în mărime de 632 732,30 lei în circuitul economic a întreprinderii ar fi adus venituri mult mai mari, decât o dobândă de întârziere solicitată în prezenta acțiune.

În atare circumstanțe, prejudiciul pe care îl pretinde în prezenta este unul minim garantat de legiuitor și reprezintă valoarea dobânzii de întârziere calculate pentru perioada întârzierii executării tranzacției din 10 iunie 2019 - 17 octombrie 2021, precum și perioada de până la semnarea tranzacției din 10 iunie 2019, începând cu data scadentă de transmitere a activelor, ca fiind 31 octombrie 2018.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 24 octombrie 2022 SRL „Catol-Lux" și SRL „Amid-Auto" au fost atrase în proces în calitate de intervenienți accesorii.

Soluția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 26 iulie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de Țaran Dumitru către Țaran Igor, intervenienți accesorii SRL „Catol-Lux" și SRL „Amid-Auto" cu privire la încasarea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 01 decembrie 2023, s-a încasat de la Țaran Dumitru, în beneficiul lui Țaran Igor, suma de 7 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea asistenței juridice.

Pretențiile apelantului:

- La 28 iulie 2023 Țaran Dumitru, prin intermediul avocatului Bargan Valeriu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 26 iulie 2023, iar la 18 septembrie 2023 a fost înregistrată cererea de apel motivată prin care s-a solicitat, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care, cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel s-a indicat că hotărârea atacată cu apel, este emisă în rezultatul încălcării esențiale a normelor privind motivarea corespunzătoare, interpretării eronate a acțiunilor de fapt, care s-au realizat, a normelor de drept materiale, precum și în rezultatul aprecierii eronate și arbitrare a actelor probatorii.

Astfel, reiterând circumstanțele de fapt, descrise în cererea de chemare în judecată, cu privire la apariția litigiului dintre părți, apelantul a menționat că, pretenția din cererea de chemare în judecată ce vizează încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 202 757,40 lei, calculată pentru perioada 31 octombrie 2018 - 10 iunie 2019 din suma de 2 160 457 lei (recunoscută prin tranzacția din 10 iunie 2019) o consideră pe deplin întemeiată și pasibilă admiterii.

De asemenea, cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material în mărime de 122 700 lei cauzat de către debitorul Țaran Igor, în legătură cu neexecutarea în termen a obligațiilor deja stabilite prin tranzacția din 10 iunie 2019, apelantul a menționat că tranzacția din 10 iunie 2019 nu a fost executată integral și benevol de către intimat, fiind necesară intervenția instanței de judecată la confirmarea judiciară a acesteia, cu transmiterea ulterioară a acesteia spre executare silită către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie.

Or, atât la momentul adresării în instanța de judecată cu cerere de confirmare a tranzacției, cât și la momentul transmiterii spre executare silită a documentului executoriu (02 aprilie 2021) datoria restantă a lui Țaran Igor constituia 632 732,30 lei, fapt care presupune că, Țaran Igor a executat parțial condițiile tranzacției din 10 iunie 2019, circumstanțe care l-au determinat pe apelant să înainteze pretenția de încasare a dobânzii contractuale și în legătură cu întârzierea executării tranzacției din 10 iunie 2019, a cărei ultima rată spre achitare era 17 octombrie 2019.

În continuare, apelantul a menționat că, după intentarea procedurii de executare silită de către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, între părți au fost încheiată o nouă tranzacție, obiectul căreia constituia negocierea datoriei restante deținută de creditorul Țaran Dumitru față de debitorul Țaran Igor conform documentului executoriu nr.2-23427/20 emis de Judecătoria Chișinău, sediul Centru la 22 decembrie 2020, în limita a 657 732,30 lei, cu calcularea dobânzii de întârziere.

De altfel, conform pct. 1.4. al tranzacției respective, suma convenită era formată din cuantumul datoriei de bază în mărime de 632 732,30 lei și dobânda de întârziere în mărime de 28 000 lei, or, debitorul Țaran Igor a executat în aceiași zi tranzacția și a achitat creditorului Țaran Dumitru suma totală de 660 732,30 lei.

Drept urmare, Țaran Dumitru consideră că prejudiciul cauzat de către Țaran Igor urmează a fi calculat din suma datoriei de bază, stabilită de părți prin acord comun și anume din suma de 632 732,30 lei.

Subsidiar, apelantul consideră că prejudiciul rezultat din neexecutarea tranzacției din 10 iunie 2019 și pe care îl pretinde, constituie dobânda de întârziere calculată pe perioada întârzierii 17 octombrie 2019 – 01 aprilie 2021, și care conform calculului anexat constituie suma de 122 700 lei.

În altă ordine de idei, apelantul consideră eronată concluzia primei instanțe că, Țaran Igor nu poate fi obligat la plata dobânzilor de întârziere, deoarece și-ar fi executat obligația de achitare a sumei în mărime de 632 732,30 lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 28 000 lei.

Or, dobânda de întârziere a fost calculată de executorul judecătoresc doar pentru perioada 02 aprilie 2021 – 23 august 2021, fapt indicat expres în pct.1.4 al tranzacției din 23 august 2021, perioadă care cuprinde doar procedura de executare silită, însă prejudiciul solicitat în mărime de 122 700 lei, cuprinde dobânda de întârziere pentru perioada de la semnarea tranzacției și până la transmiterea acesteia la executare silită.

De asemenea, cu referire la argumentele instanței de fond, că părțile au convenit că după primirea integrală a datoriilor, Țaran Dumitru va renunța integral la pretențiile sale materiale față de Țaran Igor, la penalități și dobânzi de întârziere, și orice alte prejudicii directe și indirecte, și nu va formula în viitor nicio pretenție legată de obiectul tranzacții de împăcare, apelantul a precizat că, condițiile tranzacției semnate în procedura de executare silită au fost interpretate eronat, deoarece, renunțarea specificată viza alte pretenții din procedura de executare silită.

În partea pretenției de încasare a sumei de 220 757,40 lei, apelantul a menționat că este neîntemeiată poziția instanței de fond în această parte, or, datoriile în bani și marfa asumate de Țaran Igor față de Țaran Dumitru nu rezultă nemijlocit din actele de reorganizare a persoanei juridice SRL „Catol-Lux”, în caz contrar, tranzacția din 10 iunie 2019 nu urma fi confirmată de instanțele de judecată și nu urma a fi executată de Țaran Igor.

Apelantul a completat că, afacerile comune concretizate în tranzacția din 10 iunie 2019, sunt alte datorii existente între persoanele fizice Țaran Igor și Țaran Dumitru, decât cele existente între SRL „Catol-Lux” și SRL „Amid-Auto” și constituie mărfuri și bani investiți de apelantul Țaran Dumitru într-o formă neoficială în activitatea SRL „Catol-Lux” (care nu erau la balanța acesteia).

- La 07 decembrie 2023 Țaran Dumitru, prin intermediul avocatului Bargan Valeriu, a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 01 decembrie 2023, prin care a solicitat, casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Termenul legal de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 26 iulie 2023, iar cererea de apel a fost înregistrată la 28 iulie 2023, precum și că, dispozitivul hotărârii suplimentare a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 01 decembrie 2023, iar apelul asupra acestui act datează cu 07 decembrie 2023, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată, reprezentantul apelantului Țaran Dumitru, avocatul Bargan Valeriu, a susținut integral și a reiterat argumentele expuse în cererile de apel declarate împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 26 iulie 2023 și a hotărârii din 01 decembrie 2023, solicitând admiterea acestora precum au fost formulate.

Reprezentantul intimatului Țaran Igor și a intervenientului accesoriu SRL „Catol-Lux", avocatul Crivenco Roman, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a hotărârilor instanței de fond.

Reprezentatul intervenientului accesoriu SRL „Amid-Auto", nu s-au prezentat și nu a înaintat cerere de amânare sau de examinare în lipsă, motiv din care conducându-se în acest sens de prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa părților absente.

Aprecierea instanței de apel:

Ascultând explicațiile participanților la proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

De asemenea, conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea

multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Instanța de apel mai menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În esență, după cum rezultă din materialele dosarului, la 10 iunie 2019, între Țaran Igor și Țaran Dumitru, a fost încheiată o tranzacție, obiectul căreia a constituit partajul afacerilor existente între părțile contractului.

Conform pct. 3.1. al tranzacției cu privire la mediere, Partea I (Țaran Igor) recunoaște datoria față de Partea II (Țaran Dumitru), în mărimea de 2 160 457 lei, compusă din:

a) – 1398899 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;

b) – 398027 lei pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților;

c) – 363531 lei pentru cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților.

Conform pct. 3.1.1., sumele menționate în pct. 3.1. nu se referă la acțiunea civilă nr. 12-2c17084-25032019, și sunt bunuri și mijloace financiare din alte afaceri comune ale părților (în calitate de persoane fizice).

Potrivit pct. 3.2. al tranzacției, părțile de comun acord au convenit că, în scopul soluționării amiabile a litigiului, stingerea datorii specificate în pct. 3.1. lit. a), b) al tranzacției va fi realizată în următoarele condiții:

a) PARTEA I (Țaran Igor) se obligă să transmită, să achite și/sau să transfere în beneficiul lui PARTEA II (Țaran Dumitru), marfă la prețul de importare în valoare de a câte 100 000 lei, sau mijloace bănești în sumă de a câte 100 000 lei săptămânal, începând cu săptămâna imediat următoare de la data semnării prezentei tranzacții și până la stingerea deplină a datoriei, ultima tranșă va fi în sumă de 96 926 lei.

b) în procesul de executare a condițiilor prezentei tranzacții de împăcare, Părțile pot stabili o altă modalitate de stingere a datoriei existente, modificând prevederile pct. 3.2 lit. a) din prezenta tranzacție prin intermediul unui acord scris semnat de ambele părți, acord care va deveni parte componentă a prezentei tranzacții.

Conform pct. 3.2.1. din tranzacție, în cazul în care este transmisă marfă, or, datoria este achitată în bani numerar, părțile în mod obligatoriu întocmesc recipise în scris privind transmiterea/primirea banilor.

Dat fiind faptul că Țaran Igor a executat parțial obligațiile sale asumate prin tranzacția încheiată la 10 iunie 2019, înregistrând o restanță de 657 732, 30 lei, Țaran Dumitru a înaintat instanței de judecată o cerere cu privire la confirmarea tranzacției încheiată prin mediere din 10 iunie 2019 și eliberarea titlului de executare silită.

Astfel, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 22 decembrie 2020, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2021, s-a dispus confirmarea tranzacției de mediere extrajudiciară din 10 iunie 2019.

La 02 aprilie 2021, Țaran Dumitru, prin intermediul avocatului Bargan Valeriu, a depus către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, o cerere prin care a solicitat intentarea procedurii de executare în temeiul documentului executoriu nr. 2-23427/2020, eliberat de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, la 02 aprilie 2021, privind confirmarea tranzacției de mediere din 10 iunie 2019, concomitent solicitând și aplicarea măsurilor asiguratorii și calcularea dobânzii de întârziere.

Astfel, invocând că debitorul a executat parțial și în afara termenului legal, obligațiile asumate, Țaran Dumitru a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată către Țaran Igor, solicitând încasarea prejudiciului material cauzat pentru neexecutarea în termen a tranzacției din 10 iunie 2019 și pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților și cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților, și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 26 iulie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Țaran Dumitru, iar prin hotărârea suplimentară din 01 decembrie 2023, a încasat de la Țaran Dumitru, în beneficiul lui Țaran Igor, suma de 7 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru acordarea asistenței juridice.

În materie de drept instanța de apel reține că potrivit art. 755 alin. (1)-(2) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației. Este nulă clauza prin care se derogă de la dispozițiile alin.(1).

Potrivit art. 774 alin. (1)-(3) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Conform art. 776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

De asemenea, conform art. 901 alin. (5) din Codul civil, neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației.

În conformitate cu art. 19 din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Corespunzător normelor citate supra, prin prejudiciu se înțelege rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane. De alt fel, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent. În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

La caz, instanța de apel reține că, la 23 august 2021, în cadrul procedurii de executare silită, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la confirmarea tranzacției în dosarul de executare nr. 056- 1114/2021 din 04 februarie 2021.

Conform pct. 1.1. al tranzacției încheiate la executorul judecătoresc, obiectul tranzacției îl constituie negocierea datoriei deținute de creditorul Țaran Dumitru față de debitorul Țaran Igor conform documentului executoriu nr. 2-23427/20, emis de Judecătoria Chișinău, sediul Centru la 22 decembrie 2020 și transmis spre executare silită executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie, fiind intentată procedura de executare în limita a 657 732,30 lei, cu calcularea dobânzii de întârziere (conform cererii creditorului).

Potrivit pct. 1.3. al tranzacției enunțate, în temeiul pct. 2.1. al tranzacției, părțile convin că suma totală pe care o acceptă creditorul Țaran Dumitru și pe care se obligă să o achite debitorul Țaran Igor în vederea încetării procedurii de executare silită reprezintă suma de 660 732,30 lei, iar conform pct. 1.4., suma convenită este formată din cuantumul datoriei de bază în mărime de 632 732,30 lei și dobânda de întârziere în mărime de 28 000 lei calculată pentru perioada 02 aprilie 2021 – 23 august 2021.

Din pct. 1.5. al tranzacției rezultă că, prin semnarea tranzacției creditorul Țaran Dumitru renunță la alte sume din cadrul procedurii de executare silită aflată în gestiunea executorului Bănărescu Anatolie, inclusiv a cheltuielilor de avansare a acțiunilor de executare silită, și odată cu semnarea acesteia nu va mai avea careva pretenții materiale sau morale în legătură cu executarea documentului executoriu nr. 2-23427/20, emis de Judecătoria Chișinău, sediul Centru la 22 decembrie 2020.

Instanța de apel mai reține că, în prima instanță, pârâtul/intimat a invocat că suma prevăzută la pct. 1.3. al tranzacției încheiate la executorul judecătoresc, a fost achitată integral, fapt care nu a fost negat de reclamantul/apelant, or, sub aspectul prevederilor art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu urmează a fi dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Totodată, din pct. 3.6. al tranzacției încheiate prin mediere din 10 iunie 2019, reiese că PARTEA II (Țaran Dumitru) a declarat că după primirea integrală a datoriilor, va renunța integral la pretențiile sale materiale față de PARTEA I (Țaran Igor), la penalități și dobânzi de întârziere, și orice alte prejudicii directe și indirecte, și nu va formula în viitor nicio pretenție legată de obiectul prezentei tranzacții de împăcare (f. d. 9, vol. I).

Pornind de la această situație, prin prezenta acțiune, Țaran Dumitru solicită încasarea prejudiciului material sub formă de dobânzi de întârziere în mărime de 122 700 lei, or, instanța de judecată reține că, dobânda de întârziere reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. Folosirea

mijloacelor financiare străine are loc în cazurile în care cumpărătorul reține plata pentru bunurile procurate, clientul reține plata pentru lucrările executate și serviciile prestate, locatarul întârzie să achite chiria, precum și în alte cazuri.

Totodată, se mai reține că, pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere se cer a fi îndeplinite următoarele condiții: obligația debitorului să constea în plata unei sume de bani. Numai dacă obligația are ca obiect plata unei sume de bani, debitorul datorează dobânzi pentru întârzierea executării obligației; obligația să fie lichidă. Dobânzile curg de drept numai în cazul în care cuantumul sumei datorate este precis determinat; obligația să fie exigibilă. Numai dacă datoria debitorului a ajuns la scadență și nu a fost executată, creditorul este îndreptat la plata sumei de bani și a dobânzilor de întârziere.

În context se consideră creanță (obligație) lichidă - creanța care are un cuantum precis determinat. Au un atare caracter creanțele ale căror obiect este o sumă de bani determinată sau o cantitate de bunuri generice. Deci, creanțele a căror întindere urmează să fie stabilită în justiție devin lichide numai din momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care le-a fost precizat cuantumul.

Se consideră obligație exigibilă – obligația a cărei executare poate fi cerută de îndată de către creditor.

La caz, Colegiul civil reține că, obligația lui Țaran Igor față de Țaran Dumitru a devenit lichidă la 18 martie 2021, când a devenit definitiv actul judecătoresc de dispoziție, prin care a fost confirmată tranzacția de mediere încheiată între părțile litigiului în cauză la 10 iunie 2019, în contextul în care după încheierea tranzacției prin mediere, debitorul Țaran Igor a efectuat unele achitări în contul stingerii sumelor specificate în tranzacție. Astfel, cuantumul sumei datorate fiind precis determinat (exigibil), creditorul putea cere de îndată executarea acesteia.

Totodată, instanța de apel reiterează că, la 02 aprilie 2021, avocatul Bargan Valeriu, în interesele lui Țaran Dumitru, a depus către executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, o cerere prin care a solicitat intentarea procedurii de executare în temeiul documentului executoriu nr. 2-23427/2020, eliberat de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, la 02 aprilie 2021, la aceiași dată fiind intentată procedura de executare.

Respectiv, Colegiul civil apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond cu referire la faptul că Țaran Igor nu poate fi obligat la plata dobânzilor de întârziere, or, în cadrul procedurii de executare, acesta și-a executat obligația de achitare a sumei de 632 732, 30 lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 28 000 lei, calculată pentru perioada 02 aprilie 2021 – 23 august 2021.

De altfel, instanța de apel consideră declarative argumentele apelantului cu privire la executarea necorespunzătoare a obligației, or, executarea necorespunzătoare urmează a fi demonstrată și nu poate fi prezumată, circumstanțe ce nu se atestă în prezenta speță.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel menționează că, potrivit pct. 3.6. al tranzacției din 10 iunie 2019 și prin pct. 1.5. al tranzacției încheiate în cadrul procedurii de executare la 23 august 2021, după primirea integrală a datoriilor, Țaran Dumitru va renunța integral la pretențiile sale materiale față de Țaran Igor, la penalități și dobânzi de întârziere, și orice alte prejudicii directe și indirecte, și nu va formula în viitor nicio pretenție legată de obiectul tranzacții de împăcare.

Or, deși Țaran Dumitru pretinde la încasarea dobânzii de întârziere calculate pentru perioada 17 octombrie 2019 – 01 aprilie 2021, interval de timp în care se include perioada care începe ca urmare a neexecutării tranzacției prin mediere și până la confirmarea acesteia de către instanța de judecată pentru a putea fi pusă în executare silită, Colegiul civil susține că dobânda de întârziere poate fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere.

Punerea debitorului în întârziere constă într-o manifestare de voință din partea creditorului prin care el pretinde executarea obligației unui debitor care tergiversează o executare ce mai este posibilă, iar procedura punerii în întârziere nu este reglementată în mod special, de aceea poate rezulta din orice act, notificare, telegramă, aceasta urmând a fi confirmată prin avizul de recepție din partea debitorului.

Astfel, instanța constată că, pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere în baza tranzacției din 10 iunie 2019, Țaran Igor urma să fie pus în întârziere în condițiile expuse mai sus, însă, acestea nu au fost este respectate, deși la acel moment, datoria era de 2 160 457 lei, iar în rezultatul efectuării achitărilor periodice, aceasta s-a diminuat și la momentul confirmării tranzacției de către instanța de judecată, ajungând până la 657 732, 30 lei.

Luând în considerație aceste circumstanțe, dar și faptul că potrivit pct. 3.3 lit. a) al tranzacției din 10 iunie 2019, părțile de comun acord au convenit că, în scopul soluționării amiabile a litigiului, stingerea datoriei specificate în pct. 3.1 lit. c) al tranzacției va fi realizată în următoarele condiții: PARTEA I (Țaran Igor) va începe stingerea datoriei față de PARTEA II (Țaran Dumitru) doar după executarea integrală a obligațiilor de stingere a datoriei SRL „Catol-Lux” față de SRL „Amid-Auto” în valoare de 641 610 lei, sumă care este parte a obiectului acțiunii civile nr. 12-2c-1708-25032019, Colegiul civil consideră irelevante argumentele apelantului și apreciază ca fiind corectă soluția instanței de fond cu privire la respingerea cererii de încasare a prejudiciului material sub formă de dobânzi de întârziere cauzat pentru neexecutarea în termen a tranzacției din 10 iunie 2019, încheiate între Țaran Igor și Țaran Dumitru, pentru perioada întârzierii 17 octombrie 2019 – 01 aprilie 2021, în mărime de 122 700 lei.

În altă ordine de idei, cu referire la argumentele și pretențiile apelantului în sensul încasării sumei de 202 757, 40 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților și cota-parte

netransmisă din afacerile comune ale părților conform proiectului dezmembrării SRL „Catol-Lux” din 20 septembrie 2018 și a actului de transmitere din 30 septembrie 2018, Colegiul civil subliniază că, litigiul prezent a fost intentat ca urmare a neînțelegerilor izvorâte din afacerile comune ale persoanelor fizice Țaran Dumitru și Țaran Igor, fiind încheiată în acest sens tranzacția din 10 iunie 2019, pe când cerința cu privire la încasarea prejudiciului material, se întemeiază pe proiectul dezmembrării SRL „Catol-Lux” din 20 septembrie 2018 și a actului de transmitere din 30 septembrie 2018, care a fost semnat la nivel de persoane juridice, deci, între asociații persoanelor juridice SRL „Catol-Lux” și SRL „Amid-Auto” – Țaran Igor și Țaran Dumitru.

De altfel, chiar în conținutul cererii de chemare în judecată s-a specificat că părțile litigiului au încheiate 2 tranzacții (între persoane fizice și persoane juridice).

Potrivit proiectului dezmembrării din 20 septembrie 2018, mijloacele nebănești, ce îi revin persoanei juridice SRL „Amid-Auto”, ca urmare a reorganizării „Societății” (SRL „Catol-Lux”), conform bilanțului de repartiție din 30 septembrie 2018, va fi transmis prin act de transmitere, de la bilanțul „Societății” la bilanțul societății create SRL „Amid-Auto” în termen de o lună de la data înregistrării acesteia.

În prezentul proces, SRL „Catol-Lux” și SRL „Amid-Auto” au fost atrase în proces în calitate de intervenienți accesorii și nu dețin calitatea de reclamant/pârât.

Respectiv, Colegiul civil susține concluzia primei instanțe, conform căreia, sub aspectul principiului general a dreptului, constatarea că acțiunea a fost depusă de reclamantul necorespunzător sau că acțiunea nu este îndreptată împotriva unei persoane care trebuie să răspundă în acțiunea dată, va constitui temei de respingere a acțiunii, la ca, respingere a pretențiilor de încasare a prejudiciului material cauzat pentru marfa netransmisă din afacerile comune ale părților și cota-parte netransmisă din afacerile comune ale părților conform proiectului dezmembrării SRL „Catol-Lux” și a actului de transmitere.

Suplimentar, Colegiul civil menționează că potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art. 372 alin. (1) din Cod, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

Nu în ultimul rând, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

În acest sens, Colegiul civil menționează că din argumentele apelantului nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

De asemenea, în opinia Colegiului civil, prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că „. . . art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes. . . „, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Respectiv, Colegiul civil consideră că apelul declarat de Țaran Dumitru este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Subsecvent concluziei respective, instanța de apel consideră nefondate și argumentele apelantului cu privire la hotărârea suplimentară, or, în conformitate cu art. 250 alin. (1) lit.c) din Codul de procedură civilă, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă nu a rezolvat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Instanța de apel reține că, deși conform materialelor dosarului, pârâtul/intimat Țaran Igor, a fost reprezentat de avocatul Samburskaia Natalia, împuternicită în baza mandatului seria MA nr. 1668808 din 12 iulie 2021, care în cadrul procesului

de judecată a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică, prima instanță nu s-a expus asupra repartizării cheltuielilor de judecată, or, în corespundere cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

La caz, ținând cont de faptul că acțiunea formulată de Țaran Dumitru a fost respinsă ca neîntemeiată, iar conform bonului de plată Seria PL nr. 185549 din 12 iulie 2021, Țaran Igor a achitat în beneficiul avocatului Samburskaia Natalia suma de 7 000 lei, instanța de apel consideră corectă dispoziția primei instanțe prin care s-a dispus încasarea de la Țaran Dumitru, în beneficiul lui Țaran Igor a cheltuielilor de asistență juridică.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelantul Dumitru Țaran.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iulie 2023 și hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 decembrie 2023.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila